

tentoonstellingsgids

WE ARE ANIMALS

INDEX

introdunctie

thema 1

SCHATTIGE DIEREN

thema 2

WILDE DIEREN

thema 3

MENSELIJKE DIEREN

colofon

WE ARE ANIMALS

INTRODUCTIE

Dieren zijn voor de mens vijand en familie, voedsel en vee, goden en symbolen, exotische mysteries en populair vermaak. We houden van ze, we gebruiken ze en we praten over ze. We produceren dieren voor consumptie, en we vernietigen ze als ze een gevaar vormen voor de volksgezondheid. We nemen muizen in huis om te aaien, we gebruiken ze in laboratoria om medicijnproeven mee te doen en we zorgen er met gif voor dat ze uit onze keukenkastjes wegblijven.

De terugkeer van de wolf in Nederland zet onze paradoxale omgang met de wilde natuur helemaal op scherp. De wolf trekt zich nergens wat van aan en laat zich niet opsluiten. Die ziet geen grenzen tussen leefruimtes: die *claimt* de ruimte.

WE ARE ANIMALS

Net zoals de mens dat andersom ook doet, met de ruimte van zoveel dieren. Omdat we met zovelen in de stad zijn gaan wonen, zijn we het contact met de natuur voor een groot deel kwijtgeraakt. We snakken naar de natuur en tegelijkertijd zorgen we allesbehalve op de juiste manier voor die natuur - de leefomgeving van de dieren.

Soms lijken we te vergeten dat we zelf ook maar gewoon een 'soort' zijn, temidden van een heleboel andere. Er zijn uiteraard verschillen tussen mens en dier, maar ons DNA is grotendeels hetzelfde. Ook dieren kunnen leren, communiceren en zelfs invloed uitoefenen op hun omgeving.

We Are Animals onderzoekt hoe mens en dier onderdeel zijn van elkaars leefwereld en hoe we ons gedragen in elkaars gezelschap. Het is een artistieke zoektocht naar hoe mensen van dieren houden en ze tegelijkertijd onderwerp maken van - en onderwerpen aan - onze wensen en ideologieën. Hoe we ze menselijke eigenschappen toedichten. Hoe we ze zowel willen beschermen als manipuleren.

De werken van de ruim dertig hedendaagse kunstenaars in deze tentoonstelling schijnen allemaal op een andere manier een licht op de verhoudingen tussen ons en de soorten waar we deze aarde mee delen.

Van consumptiepatronen en *storytelling* tot onze kijk op en controle van de natuur. Hoewel de mens zelf amper in beeld is, zien we in We Are Animals meer dan ooit onszelf.

WE ARE ANIMALS

thema 1

SCHATTIGE DIEREN

Martin Eder, Catastrophe, 2018

Private Collection, foto: Uwe Walter, c/o Pictoright Amsterdam 2021

Wat een schatje! Grote ogen, zachte vacht en te grote poten waarmee het zich onbeholpen voortbeweegt. Sommige dieren verleiden ons met hun babyachtige uiterlijk, sociaal gedrag en indringende blik. We omringen onszelf graag met aaibare, schattige wezens. Kleurrijke knuffeldieren lachen ons toe vanaf de schappen van de speelgoedwinkels en velen van ons beschouwen hun huisdier als hun favoriete familielid.

WE ARE ANIMALS

Schattige dieren zien we ook overal in onze consumenten- en entertainmentcultuur. De meest uiteenlopende dierenfilmpjes gaan viraal: kittens die halsbrekende toeren uithalen, aandoenlijke puppy's in de sneeuw en papegaaien die bijdehante uitspraken doen. Deze filmpjes hebben een onweerstaanbare aantrekkingskracht en bieden zelfs steun in deze moeilijke tijden.

Schattigheid charmeert en verleidt ons. De mate waarin dieren empathie opwekken, beïnvloedt hoe we ze categoriseren, of we ze toelaten in onze leefomgeving, en in welke mate we ze doorfokken tot ze aan ons ideaalbeeld voldoen. Sommige dieren lijken zo kwetsbaar en hulpeloos dat we de behoefte voelen om voor ze te zorgen en ze te beschermen. Maar zijn ze echt zo kwetsbaar en zwak? Hebben zij ons wel nodig - of is het eigenlijk andersom?

WE ARE ANIMALS

thema 2

WILDE DIEREN

Mark Dion, Mobile Wilderness Unit – Wolf, 2006

Courtesy Georg Kargl Fine Arts. Foto: David Stjernholm

Leeuwen, tijgers, olifanten, nijlpaarden, slangen... voor sommige dieren deinken we terug, door hun imposante verschijning of hun reputatie. We zijn gefascineerd door de wolf, die de laatste jaren steeds meer zijn plek weer opeist in onze samenleving en zich niet laat controleren. Ze confronteren ons met de wildernis, waar we als mensen steeds verder van verwijderd zijn geraakt.

WE ARE ANIMALS

Veel mensen dromen van een authentieke ontmoeting met dieren in hun natuurlijke omgeving. Een onmogelijke droom. De mens brengt namelijk beschaving en cultuur met zich mee: twee aspecten die op gespannen voet staan met wilde dieren en ongerepte natuur. We willen de wildernis manipuleren en controleren, en juist dat idee maakt een pure, spontane, zuivere band tussen ons en andere dieren tot een utopie - en net zo moeilijk tot stand te brengen in het wild als in de dierentuin.

Daarom is de dierentuin ook zo'n controversiële plek. We gaan erheen, als een dagje uit, om dieren te ontmoeten die in onze ogen grappig, mooi, lelijk, gevaarlijk of schattig zijn. Maar de reden dat we ze kunnen ontmoeten, is dat ze gevangen zijn.

Tegelijkertijd zijn dierentuinen een plek waar grootschalig wetenschappelijk onderzoek naar diersoorten wordt uitgevoerd om ze te beschermen: in sommige gevallen is zelfs de enige plek waar dieren nog kunnen overleven in gevangenschap.

WE ARE ANIMALS

thema 3

MENSELIJKE DIEREN

Diverse werken van Paola Pivi, 2008. Foto: Marco De Swart

Dieren zijn overal – ook in onze verhalen. In sprookjes, mythes en fabels. In religieuze geschriften. In animatiefilms en strips. In die verhalen kennen we ze vaak menselijke eigenschappen toe en spraak, ook wel antropomorfisme genoemd. Een sluwe vos, een wijze uil, een trotse leeuw: we maken van dieren metaforen voor kracht, wijsheid, seksualiteit, dood, schoonheid en kwetsbaarheid.

WE ARE ANIMALS

Bij de zoektocht naar inzicht in ons leven, geven we dieren een belangrijke rol. We gebruiken dieren om onszelf een spiegel voor te houden, of om een bepaald onderwerp aan de kaak te stellen. In die verhalen gedragen dieren zich als mensen, met vergelijkbare fysieke, psychische, sociale en morele kenmerken en waarden.

Ook kunstenaars gebruiken dieren in hun werken om verhalen te creëren over het menselijke handelen. Visuele verhalen die de symboliek in het menselijk karakter en het samenleven met andere soorten onderzoeken. De manier waarop dieren in deze verhalen opgevoerd worden, zegt eigenlijk vooral iets over onszelf.

WE ARE ANIMALS

COLOFON

WE ARE ANIMALS

De tentoonstelling komt tot stand in samenwerking met
ARKEN Museum for Moderne Kunst

CURATOR Eva van Diggelen

SPATIAL DESIGN Ontwerpstudio Claus Wiersma

GRAFISCHE VORMGEVING Jan van Mechelen (zee [typo]graphic design)

TEKSTEN Sandra Evers

VERTALING Marie Louise Schoondergang

REGISTRAR Klaas Witsen Elias

PROJECTMEDEWERKER David Snels

TECHNISCHE COÖRDINATIE - REALISATIE Waldemar Galama, Ron Barneveld,
Jan van Vliet / Bart Cuppens tentoonstellingsbouw, Rotterdam

AV & LICHT AB Geluidstechniek

GRAFISCHE REALISATIE Riwi ColloType, Amsterdam / Rocka

COMMUNICATIE Anna Kerkhoff

FONDSENWERVING Jeroen van Breugel / Sabiha Taner

EDUCATIE EN PUBLIEK Simone Dresens

Met dank aan het team van ARKEN voor de geweldige samenwerking

WE ARE ANIMALS

Met dank aan alle kunstenaars, musea, galleries, instituten en verzamelaars die zo genereus hun werk hebben uitgeleend voor de tentoonstelling:
Annika Eriksson, ARKEN Museum of Modern Art, Bharti Kher, Beyer Projects, Blain|Southern, Camille Henrot, Candida Höfer, Carsten Höller, Collection Emmanuel Perrotin, Cory Arcangel, Daniel Firman, David Claerbout, David Shrigley, Elmgreen & Dragset, The Ekard Collection, Faurschou Collection, Fondazione Sandretto Re Rebaudengo, Fortes D'Aloia & Gabriel, Brazil, Galleri Nicolai Wallner, Copenhagen, Galerie Scheffel, Germany, hannah Radford, ING Collection, John Baldessari, Kohei Nawa, Julius von Bismarck, Laura Ford, Lisa Strömbeck, Lisson Gallery, Magazzino, Rome, Marjolijn Mandersloot, Mark Dion, Martin Asbæk Gallery Martin Eder, Maurizio Cattelan, Mircea Cantor, Museum Voorlinden, Nathalie Djurberg & Hans Berg, Omer Tiroche Gallery, London, PAOLA PIVI, Pascal Bernier, Paul McCarthy, Perrotin, Peter Holst Henckel, Richard Barnes, Rivane Neuenschwander and Sérgio Neuenschwander, Scarlett Hooft Graafland, Silex Films and kamel mennour, Paris, Silvia B., Sophie Calle, Sperone Westwater, New York, Stephen Friedman Gallery, London, Studio Douglas Gordon, Tanya Bonakdar Gallery, New York | Los Angeles, Tim Noble & Sue Webster, William Wegman
En alle bruikleengevers die anoniem wensen te blijven

tentoonstellingspartners

principal funder

donor

thanks to our

main sponsor

